

Prehod KBZ »Slovenski med« v sistem »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo«

Besedilo: Milan Meglič

Slovenski čebelarji si že tradicionalno prizadevajo v največji možni meri ohraniti prvinsko kakovost medu, zato ga pridelujejo z veliko skrbnostjo. Prav tako ga skrbno obdelujejo – precejajo, posnemajo, skladiščijo in polnijo v embalažo. Pot od panja do mize porabnika je kratka, neposredna. Glede na to porabnik lahko dobi na mizo tak med, kakršnega so proizvedle čebele.

Obdobje kolektivne blagovne znamke »Slovenski med«

UO ČZS je 20. maja 1996 imenoval komisijo za zaščitno znamko medu. Za predsednika komisije je imenoval Milana Megliča in mu naložil, da pripravi delovni program komisije in izbere še preostale člane komisije.

Sistem kolektivne blagovne znamke »Slovenski med« (v nadaljnjem besedilu KBZ) je postavila komisija za blagovno znamko, ki so jo sestavljali: Slavko Kleindienst, Avgust Sinic, Ivan Videčnik., Renato Starc, Vladimir Jenček, Franc Grajzar, Mirko Pavlin, Milan Meglič, Marjan Slanič in Jože Šnajder. Zaradi kadrovskih sprememb so se pozneje v komisijo vključili še: Ivan Hočevar, Bogdan Plesničar, Dušan Žunko, Martin Čuš in Aleš Rodman.

Kot podporo zagotavljanju kakovosti smo v KBZ uvedli dobro čebelarstvo prakso, ki je po na-

čelih sistema HACCP (čeprav državni predpisi za med leta 1999 še niso zahtevali tega sistema!) usmerjala čebelarje v sodoben način pridobivanja medu, s poudarkom na ohranjanju njegove prvinske kakovosti na podlagi analize tveganja in obvladovanja kritičnih točk. Z uveljavljanjem smernic dobre čebelarstvo prakse v sistemu KBZ smo poskrbeli tudi za »varno« živilo – med, čeprav se država s predpisi, zlasti pa z zunanjim nadzorom sploh ni spuščala v področje »varnosti živila oz. medu«. Za terensko kontrolo so skrbeli pregledniki za med, ki so ustrezno izobrazbo pridobili na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani. Kontrolne analize je opravljal nevtralni laboratorij. Sledljivost do pridelovalca čebelarja je bila v sistemu KBZ zagotovljena 100-odstotno, saj je vsak kozarec medu iz tega sistema imel svojo številko, to pa je še dandanes edinstven primer sledljivosti živil.

Pravico do uporabe izpeljanke iz besede »Slovenija« v blagovnem znaku »Slovenski med« je Čebelarstvo zveza Slovenije pridobila na podlagi sklepa Vlade R Slovenije, št. 009-01/98-6, z dne 26. 10. 2000.

V sistemu KBZ so lahko sodelovali vsi čebelarji, ki so sprejeli in upoštevali Pravilnik o KBZ, in to ne glede na količino pridelka in ne glede na to, ali pridelujejo med v stacionarnih čebelnjakih ali pa so prevaževalci, ki svoje čebele prevažajo na območju R Slovenije.

Kakovostne zahteve za med v KBZ so bile višje, kot jih predpisuje državni pravilnik za med. Tako tak med ne sme vsebovati več kot 18,6 % vode, vsebnost HMF v medu pa ne sme biti višja kot 15 mg/kg medu. Med je lahko prideljen samo na območju R Slovenije. Država se v nadzor sistema KBZ ni spuščala.

Komisija za KBZ je celotno obdobje svojega dvakratnega 4-letnega mandata po svojih močeh, seveda v sodelovanju z administrativno službo pri ČZS, skrbe-

la za delovanje sistema in s tem uveljavljala novo premoženjsko postavko pri lastniku KBZ, to je pri ČZS.

KBZ pa se ni toliko razširila, kot smo prvotno predvidevali, predvsem zato, ker ni bila dovolj propagirana, čebelarji pa tudi še niso toliko občutili posledic globalnega trga itd. Kljub temu je sistem preživel in s svojim obstojem dokazal pravilno usmerjenost ČZS leta 1999. Velika pridobitev sistema KBZ je lahko tudi dejstvo, da smo se ob njem veliko naučili, da smo z mrežo preglednikov za med že postavili in tudi uspešno izvajali interni nadzor, ki ga bomo zdaj preprosto prenesli v sistem »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo« (v nadaljnjem besedilu SMGO).

Pot do prehodne nacionalne zaščite ni bila lahka, do dokončne zaščite v Evropski uniji pa še niti ni končana.

Še pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo (EU) smo temeljito preučili zakonodajo, ki je urejala zaščito posebnih kmetijskih pridelkov oziroma živil v povezavi. Ker smo pred vstopom v EU želeli zaščititi slovenski med, smo že leta 2001 opravili vrsto pogovorov s predstavniki MKGP in pripravili tudi prvi Elaborat za zaščito slovenskega medu z geografskim poreklom. Tega smo nato leta 2003 usklajevali ob navzočnosti predstavnikov EU.

Z vstopom Slovenije v EU se je slovenskim čebelarjem ponudila tudi realna možnost uporabe evropskih zaščit za posebne kmetijske pridelke oziroma živila, torej tudi za med. Kljub pripravljenu elaboratu oziroma zahtevku za priznanje zaščite, je bil postopek v Sloveniji izjemno naporen in dolgotrajen. Po nasvetu MKGP smo medtem tudi zeleno zaščito geografsko poreklo spremenili v geografsko označbo.

Po več let trajajočih usklajevanjih naših zahtev med slovenskimi čebelarji oziroma ČZS in MKGP smo končno dobili pozitivno odločbo o prehodni nacionalni zaščiti »Slovenskega medu z geografsko označbo« (odločba Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano R Slovenije, št. 33203-35/2007/24, z dne 12. 12. 2008). Zdaj bo postopek registracije stekel še v Bruslju in prepričani smo, da bo registracija uspešna. Veljavna zakonodaja EU namreč za majhne države, kot je na primer Slovenija, izjemoma v imenu zaščenega proizvoda dovoljuje uporabo imena države. Majhnost Slovenije v EU je torej v tem primeru tudi naša velika prednost.

V sistemu SMGO so merila kakovosti popolnoma enaka, kot smo si jih predpisali v KBZ leta

1999: da mora biti med pridelan v Sloveniji, da sme vsebovati največ 18,6 % vode, da vsebnost HMF ne sme presegati 15 mg/kg medu, da so z imenom »Slovenski med« lahko označene vse vrste medu, ne glede na tip in na botanični izvor.

Kot rečeno, dobljena je prva bitka na nacionalni ravni. Prepričani smo, da bo zaščito odobrila tudi EU, saj po našem mnenju ni nobenega argumenta, ki bi zadevo postavljal v dvomljivo luč. Če pa bi se zgodil črni scenarij in nam EU ne bi odobrila zaščite, potem bi tisti hip padla tudi pridobljena prehodna nacionalna zaščita, slovenski čebelarji pa bi znova obudili kolektivno blagovno znamko »Slovenski med kontrolirane kakovosti«, registrirano na podlagi Zakona o industrijski lastnini, na podlagi katerega je Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino 4. 5. 2001 izdal odločbo, št. 670-302/000-AK-5, o priznanju blagovne in storitvene znamke »Slovenski med«.

Prehod iz sistema KBZ v sistem SMGO

Že nekaj časa smo pripravljali posodobitev KBZ, ki naj bi po eni strani postala še zahtevnejša znamka, po drugi pa bi v sistemu samem poenostavili nekatere, predvsem administrativno-finančne postopke. Podlago za to je dala tudi nova zakonodaja, uveljavljena 1. januarja 2006, po kateri morajo vsi pridelovalci medu, ki pridelajo več medu kot samo za lastno uporabo, upoštevati predpise o higieni pridelavi živil in vzpostaviti svoj sistem nadzora na podlagi HACCP. Posodobitev je sovpadla z izdajo pozitivne odločbe o SMGO, zato je logičen takojšen prehod iz sistema KBZ v sistem SMGO.

Zakaj želimo slovenski čebelarji vstopiti v sistem evropskih zaščit za posebne kmetijske pridelke oziroma živila?

- Znamo pridelovati visoko kakovostno živilo – med.
- Slovenski porabnik je hkrati tudi evropski porabnik.
- Slovenski čebelarji želimo dobiti pomembno orodje za trženje – zaščito, potrjeno v EU, ki bo po posebnem znaku prepoznavna tudi na zunaj. Vsak ekonomist namreč ve, kako pomembne so dandanes dobre blagovne znamke.
- Za pospeševanje trženja kakovostnih kmetijskih pridelkov oziroma živil vlada namenja sredstva s posebnimi ukrepi v skladu z evropskimi uredbami o programih razvoja podeželja, te pa upoštevajo tudi čebelarje.
- Slovenija je turistično zanimiva ne samo za prebivalce EU, ampak tudi za druge. Tudi v primeru slovenskega medu lahko vidimo možnost pozitivnih sinergijskih učinkov, saj bomo slovenski čebelarji s propagandnimi dejavnostmi za slovenski med in z njegovim trženjem promovirali tudi našo državo.
- Slovenski čebelarji se zavedamo odgovornosti, ki nam jo je s pravico do uporabe imena »slovenski« zaupala Vlada R Slovenije.
- Zelo smo ponosni, da bomo s »Slovenskim medom z geografsko označbo« lahko ime naše države ponesli tudi v Evropo.

Vabilo k sodelovanju v sistemu »Slovenski med z geografsko označbo«

Za vse zdajšnje uporabnike KBZ bo prehod na SMGO samoumeven in dokaj preprost. Vabilo, da se jim pridružijo, velja tudi za vse preostale čebelarje, ki imajo čebele stalno v Sloveniji, saj jim bodo pri vstopanju v sistem pomagale strokovne službe ČZS, JSS ČZS in pregledniška mreža. ■

Viri:

Čebelarska zveza Slovenije, Komisija za blagovno znamko in Biotehniška fakulteta, Oddelek za živilstvo, Katedra za vrednotenje živil (1999): Pridelava in kontrola medu v okviru Kolektivne blagovne znamke za slovenski med.

Meglič, M. (2004): Čebelji pridelki, pridobivanje in trženje. Brdo pri Lukovici: Čebelarska zveza Slovenije.

Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (2004): Varnost in kakovost kmetijskih pridelkov in proizvodov. XIX. tradicionalni posvet KSSS, Bled, november 2004.

Drugi viri: Uradni listi R Slovenije, uredbe EU, dokumentacija o poteku postopka zaščite itd. so pri ČZS.

Ali se zavedamo odgovornosti?

- Zavedamo se, da bo to eden izmed redkih naših kmetijskih pridelkov oziroma živil – morda celo edini, ki bo tudi v EU lahko uporabljal ime slovenski – se pravi »Slovenski med«.
- To od nas zahteva kar največjo resnost in nenehna prizadevanja za ohranjanje dobrega imena »Slovenskega medu z zaščiteno geografsko označbo«.

APITERAPIJA

Apimondia spet v Sloveniji

Besedilo in foto: Franc Šivic

Večini naših bralcev je znano, da mednarodna čebelarska organizacija Apimondia vsako drugo leto organizira svetovni kongres. Leta 2003 je bil v Ljubljani, dve leti pozneje na Irskem, predlani v Avstraliji, letos pa bo v Franciji. O tem bomo še pisali.

Da bi se kaj pomembnega dogajalo tudi v vmesnem času, se je porodila ideja o organizaciji posvetovanja ali foruma o apiterapiji in kakovosti čebeljih pridelkov z uradnim angleškim naslovom *Apiquality & Apimeditica*, seveda spet pod pokroviteljstvom ter strokovnim vodstvom Apimondie. Prvi tak posvet je bil leta 2006 v Atenah, drugi pa lani v Rimu. Tega sem se kot predstavnik ČZS udeležil tudi sam. To ugodno priložnost – na enem kraju so bili namreč zbrani vsi člani izvršnega odbora Apimondie s pred-

sednikom Joergensenom ter generalnim tajnikom Janonijem na čelu – sem izrabil za to, da sem vodilnima organizaciji izročil našo uradno ponudbo za organizacijo foruma leta 2010 v Sloveniji. Nedavno je bil naš predlog potrjen in zdaj smo tik pred podpisom pogodbe.

Kako naj bi to posvetovanje potekalo (kako so ga organizirali Italijani, je opisano v članku 2. *mednarodni forum o apiterapiji* na strani 90)? Na prvi seji pripravljalnega odbora ČZS smo sklenili, da bo naše posvetovanje bogatejše od dozdašnjih, zlasti po spremljevalnih dogodkih, hkrati pa želimo nanj privabiti najboljše strokovnjake z vsega sveta ter ob tej priložnosti čim bolj promovirati naše čebelarstvo doma in v tujini.

